

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 837/2023
06.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, др Илије Зиндовића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Жељко Рајчевић, адвокат из ..., против тужене Средње школе „Свети Сава“ Сомбор, коју заступа Правобранилаштво Града Сомбора, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2933/22 од 19.10.2022. године, у седници већа одржаној 06.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2933/22 од 19.10.2022. године, става првог изреке пресуде.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2933/22 од 19.10.2022. године, као изузетно дозвољеној, у преосталом делу.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2933/22 од 19.10.2022. године, у преосталом делу.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка, као неоснован.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 801/19 од 30.03.2022. године, одбијен је као неоснован примарни тужбени захтев, а делимично је усвојен евентуални тужбени захтев и обавезана тужена да тужиљи на име законске затезне камате због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски и међуградски превоз, исплати укупан износ од 989,02 динара; обавезана је тужена да тужиљи на име разлике накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз у ... и ... и међуградски превоз на релацији ...– ... – ..., исплати укупан износ од 110.557,45 динара, увећан за законску затезну камату прописану Законом о затезној камати почев од доспелости сваког појединачног потраживања па до исплате на појединачне месечне износе почев од октобра 2016. године до фебруара 2021. године; одбијен је евентуални тужбени захтев у делу потраживања законске затезне камате прописане Законом о

затезној камати почев од 30.03.2021. године до исплате, на износ законске затезне камате од 989,02 динара због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски и међуградски превоз. Обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 168.899,66 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2933/22 од 19.10.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у одбијајућем делу и обавезана тужена да тужиљи по основу разлике накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, поред досуђених износа, исплати још и: за октобар 2018. године износ од 320,00 динара са затезном каматом од 06.11.2018. године до исплате, за новембар 2018. године износ од 320,00 динара са затезном каматом од 06.12.2018. године до исплате, за март 2019. године износ од 320,00 динара са затезном каматом од 06.04.2019. године до исплате, за мај 2019. године износ од 2.660,00 динара са затезном каматом од 06.06.2019. године до исплате; као и да тужиљи на досуђени износ од 989,02 динара по основу затезне камате због доцње у исплати накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, исплати и затезну камату од 30.03.2021. године до исплате. Ставом другим изреке, делимично је преиначено решење о трошковима поступка и одбијен захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка преко износа од 132.815,44 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, у преосталом делу је одбијена жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у усвајајућем делу. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 21.800,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију, на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права.

Тужиља је доставила одговор на ревизију.

Врховни суд је оцењујући дозвољеност ревизије у њеном преиначујућем делу, у смислу члана 403. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), нашао да је ревизија тужене у том делу дозвољена, а применом члана 408. ЗПП да ревизија у том делу није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у радном односу са туженом. Тужиља станује у ..., а рад обавља у Сомбору за потребе доласка на рад и одласка са рада користи превоз на релацији ... – локал, ... – ... и ... – локал. На рад претежно долази сопственим возилом јер не постоји аутобуски саобраћај у терминима који одговарају њеном радном времену. Градско веће Града Сомбора је у децембру 2015. године донело закључак о висини цене радничке месечне карте у јавном саобраћају према ценовнику А.Д. „Севертранс“ Сомбор и у складу са уговором којим је А.Д. „Севертранс“ Сомбор овлашћени превозник на територији Града Сомбора. Такође,

градоначелник Града Сомбора је закључио Уговор о поверавању јавног линијског превоза путника на територији Града Сомбора. Одељење за образовање је донело Упутство за обрачун путних трошкова за запослене у предшколској установи, основним и средњим школама тако да се трошкови превоза радника имају рачунати у висини цене радничке месечне претплатне карте у јавном саобраћају, према стварном месту боравка радника и броју дана присутности на раду. Релације превоза за долазак и одлазак са рада запослених код туженог покрива превозник А.Д. „Севертранс“ Сомбор који у свом ценовнику поред утврђене појединачне карте за један правац, има исказано и неколико врста месечних претплатних карата за раднике. Месечна карта без обзира којој врсти припада, омогућује превоз запосленом за сваки дан у месецу, без обзира да ли су то радни дани или не. Прва категорија месечне карте исказана у ценовнику насловљена са „маркица без попушта“ утврђена је као производ цене повратне појединачне превозне карте за одређену релацију и упросеченог броја радних дана од 22 на нивоу једног месеца. Поред тога што је оваква врста месечне карте већ умањена, јер је сведена на 22 дана у обрачуну, а односи се на цео месец, она представља у основи и обрачунску категорију на коју се примењују додатна умањења од 20% односно 40% у зависности како се право на месечну карту остварује. Друга категорија месечне карте је месечна карта која је у ценовнику именована као „маркица за раднике са 20% попушта“ уз напомену да се ради о „радничкој карти за уплату преко рачуна“. За остварење оваког попушта неопходно је да послодавац и превозник закључе уговор, што омогућава послодавцу да не мора да авансира износ месечне карте, већ може да дуг плаћа по испостављеном рачуну. Тужена није презентовала да је имала закључен овакав уговор са превозником. Трећа категорија месечне карте је месечна карта која је у ценовнику исказана као „маркица за све грађане са 40% попушта“ уз напомену „радничка за авансну уплату“. Попуст од 40% могуће је остварити само у случају да се месечна карта купи на почетку месеца уз обавезну авансну уплату, било на благајни или уплатом на рачун превозника. Тужена није куповала запосленима месечне карте унапред. Цене карата превозника А.Д. „Севертранс“ Сомбор нису се мењале током спорног периода. Тужена није обезбедила сопствени превоз за долазак и одлазак са рада запосленима. Град Сомбор није закључио уговор са превозником А.Д. „Севертранс“ Сомбор за превоз запослених у школама. Тужена је у спорном периоду обрачун и исплату накнаде трошкова за одлазак и повратак са рада вршила на начин да је месечни износ претплатне карте „маркица за раднике са 20% попушта“ делила са бројем радних дана у месецу и тако добијени износ множила са бројем евидентираних дана долазака запослених на рад. Тужена је овако обрачунату накнаду трошкова превоза исплаћивала са кашњењем. Тужена је тужили за спорни период од 01.10.2016. године до 28.02.2021. године исплатила накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у укупном износу од 218.102,55 динара. Висина затезне камате због доцње у исплати предметних трошкова износи 989,02 динара. Вештачењем је утврђена разлика између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у три варијанте. У првој варијанти, обрачун је вршен спрам броја долазака и појединачне превозне карте на релацији ... – локал, ... – ... и ... – локал и разлика накнаде трошкова превоза по овој варијанти износи 114.177,45 динара. У другој, обрачун је вршен према цени појединачне карте спрам присуства на раду, а максимално до месечне претплатне карте без попушта и према наведеној варијанти разлика накнаде трошкова превоза утврђено у истом износу као и у првој варијанти 114.177,45 динара. У трећој варијанти, обрачун је вршен према цени појединачне карте спрам присуства на раду, а максимално до месечне претплатне карте са 20% попушта и

према наведеној варијанти разлика накнаде трошкова превоза износи 110.557,45 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев тужиле делимично основан и делимично усвојио тужбени захтев, сматрајући да тужиле припада накнада трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, ако послодавац није обезбедио сопствени превоз. Тужиле припада право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене месечне претплатне карте, како предвиђа уговор о раду, а који представља конкретизацију одредбе члана 118. став 1. тачка 1) Закона о раду и члана 26. став 1. и 2. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика. У складу са тим суд је прихватио методологију обрачуна коју је вештак изнео у варијанти три свог налаза, па је као месечну карту узео висину збира појединачних карата за дату релацију према евидентираним данима доласка на рад са 20% попушта за сваки конкретан месец, што би било до висине месечне карте која реално може да се купи.

Другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду и досудио разлику предметне накнаде трошкова утврђене према обрачуна из друге варијанте налаза вештака према цени појединачне карте спрам присуства на раду, а максимално до месечне претплатне карте без умањења као максималног износа који је послодавац у обавези да исплати запосленом по основу трошкова превоза. При томе, без утицаја је чињеница да запослени такву врсту карте нису ни могли купити код превозника АД „Севертранс“ Сомбор. Ово стога што за остварење попушта на месечну претплану карту за раднике неопходно да послодавац и превозник имају закључен уговор о превозу, а школа нема потписан уговор са превозником АД „Севертранс“ Сомбор или са неким другим превозником у вези са превозом својих запослених, па је без основа позивања тужене на закључак Градског већа Града Сомбора из децембра 2015. године, којом је ближе уређена методологија обрачуна накнаде средстава у складу са наведеним уговором о поверавању линијског превоза АД „Севертранс“ Сомбор и који је тужена примењивала.

По становишту Врховног суда, правилно је другостепени суд на основу одредбе члана 118. став 1. тачка 1) Закона о раду и одредбе члана 26. став 1. и 2. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика нашао да тужиле припада право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, и то у висини утврђеној према обрачуна из друге варијанте налаза вештака према цени појединачне карте спрам присуства на раду, а максимално до месечне претплатне карте без умањења, као максималног износа који је послодавац у обавези да исплати запосленом по основу трошкова превоза. Правилно другостепени суд налази да је без утицаја чињеница да запослени такву врсту карте нису могли купити код превозника А.Д. „Севертранс“ на шта тужена указује у ревизији. Ово је без утицаја јер послодавац са превозиоцем није закључио уговоре који би омогућили куповину карата са попустом.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

У преосталом делу тужена је изјавила посебну ревизију против правноснажне пресуде донете у другом степену у делу у којем је првостепена пресуда потврђена, због погрешене примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона парничном поступку.

Врховни суд је оценио да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. ЗПП.

Пресуђењем у овој парници није одступљено од судске праксе, у којој је расправљено питање права запослених у основним и средњим школама и домовима ученика за накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада и заузето становиште да им припада право на исплату ових трошкова у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, ако послодавац није обезбедио сопствени превоз, те да није условљено ни постојањем организованог јавног превоза, ни удаљеношћу места запослења, већ једино постојањем стварних трошкова за долазак и одлазак са рада који се одређују према броју ефективних радних дана и цене појединачне карте у јавном превозу.

Како су нижестепене пресуде донете у складу са усаглашеном судском праксом, неприхватање одлучивања о ревизији тужене као изузетно дозвољеној не би утицало на другачији исход спора.

Имајући у виду наведено, применом члана 404. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Одлучујући о дозвољености ревизије на основу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена ако је изјављена против пресуде против које се по закону не може поднети (члан 403. став 1. и 2.), а одредбом члана члана 441. истог закона је прописано да је ревизија дозвољена у парницама о заснивању, постојању и престанку радног односа.

У споровима ради новчаног потраживања из радног односа ревизија је дозвољена под истим условима као у имовинскоправним споровима који се односе на новчано потраживање.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

Тужба у овом спору поднета је 05.11.2019. године, а побијани део правноснажне пресуде не прелази динарску противвредност износа од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, па ревизија тужене није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

С обзиром да трошкови састава одговора на ревизију не представљају трошкове који су били потребни ради вођења парнице, то је на основу чл. 153. и 154. став 1. ЗПП одлучено као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**